

Börjes spalt

Nu har den delvis regniga sommaren övergått till en vacker höst. Med den även nya aktiviteter för oss i Skåneföreningen finska krigsbarn. Det gäller för oss att ta nya tag.

Vi har haft ett par småträffar, en i fiskestugan i Simrishamn och en i gammalgården i Knislinge, där ett trettio resp. fyrtiotal medlemmar ställt upp. Det fina är att ha träffarna på olika ställen, då kan de som bor i närheten komma utan att behöva resa alltför långt. Dessutom lär vi känna varandra bättre om det inte är för stora samlingar.

Stora samlingar har vi ändå. Nu planerar vi för ett Höstmöte som skall ske på Hovdala slott lördag den 16 okt kl 1400 och sedan har vi en Julfest på scoutgården i Ystad lördagen den 11 dec. Så visst händer det saker i föreningen.

Dessutom skall det visas film i HÖÖR om kriget men det finns det närmare uppgifter om.

Styrelsen har beslutat att vår hemsida som legat för fåfot en tid skall fräschas upp. En del tycker kanske att det är onödigt med en hemsida för långt ifrån alla av oss har en dator. Vi får se sidan som en informationskanal för många andra runt om i landet och då också för yngre generationer.

Vi fortsätter Sångkören under Paula Steens entusiastiska ledning. Kören kommer närmast att delta vid Höstmötet på Hovdala slott med körsång, allsång och lotterier.

Ha en fortsatt trevlig höst önskar

Börje

Sommarbarn blev krigsbarn

En berättelse om en speciell period i krigsbarnens historia.

Vinterkrigets barn i Sverige hade återvänt redan i april-maj 1940 och ett visst lugn hade inträtt i Finland. Men tanken på barntransporter föddes på nytt i jan 1941. Livsmedelsbristen i Finland var svår medan i Sverige var allmänhetens beredvillighet att hjälpa Finland fortfarande enormt stor särskilt vad gällde barnen.

En privatorganiserad kommitté för Finska Sommarbarn startade i maj transport av sjuka och undernärda barn för vård och rekreation under sommaren i Sverige. Det var förskolebarn mellan två och sju år som fick resa för att under några månader äta upp sig i lugn och ro. Många blev inkvarterade i sommarkolonier och tillfälliga barnhem, andra fick återkomma till familjen de varit hos under vinterkriget.

Ett visst lugn rådde i Finland från krigsslutet i mars 1940 till våren 1941. Mycket snart skulle dock förhållandena i Finland ändras. Ett nytt krig var i antågande. När fortsättningskriget bröt ut vid midsommartiden 1941 hade man hunnit föra över drygt 750 barn till Sverige. En stor del av dessa kom till Halland. Många kom att stanna åtminstone till 1943, en del längre.

Det är tveksamt om begreppet sommarbarn var ett adekvat begrepp för alla grupper barn som transporterades till Sverige 1941. En grupp på 1000 barn i åldern 2-6 år sändes iväg med 250 barn per resa med början den 23 sept 1941, sedan den 30 sept, 7 okt och 14 okt. Urvalskriterierna var stramare än de varit 5-6 månader tidigare. Hösten 1941 hade kommittén Finska Sommarbarn reorganiserats och fått ny officiell status och bytt namn till Hjälpkommittén för Finlands barn.

Dessa 1000 barn har heller inte räknats som sommarbarn i den officiella statistiken. De placerades i större utsträckning i fosterhem spridda

över landet. Och de flesta kom också att stanna till sommaren 1943, då merparten av de finska barnen i Sverige sändes hem.

Vid sidan om den organiserade sommarbarnsverksamheten skedde en förhållandevis stor oregistrerad barntransport. På privata initiativ kom uppåt 1400 till Sverige. Det kunde vara släktingar som bjöd in finska barn. Många barn som vistats i Sverige under vinterkriget blev inbjudna av tidigare fosterföräldrar. Olika organisationer kunde göra kollektiva inbjudningar till parallellorganisationer i Finland. Gemensamt för alla var att de själva betalade och organiserade resan och uppehållet.

Denna privata förmedling sågs med något oblidla ögon av de finska respektive svenska kommittéerna, eftersom man menade att det fanns andra barn i Finland som var i större behov av en Sverigeresa än dessa. Särskilt irriterande blev det när de privatförmedlade barnen skulle sändas hem. Skälen kunde variera från att föräldrarna krävde hem sina barn till att fosterhem eller barnhem inte hade råd att fortsätta sitt engagemang. Irritationen uppstod när man ställde krav på att de svenska eller finska myndigheterna skulle svara för hemtransporten och dess kostnader. Så skedde i allmänhet också trots att det ställdes större krav på resurserna, resplanering och personalen.

Tapani Rossi

Danske finneborn

Den 25 sept i strålende höstsol avtäcktes en minnessten i Köpenhamn av Finlands ambassadör i Danmark.

Danske Finneborn visar sin tack-samhet till det danska folket för deras engagemang för Finlands barn.

När skall vi i Sverige hylla den svenska hjälpen med en sten i granit placerad i Humlegården?

Mer om detta kommer i nästa MedlemsNytt i dec.

Tapani Rossi

MÖTEN

Högaktuellt, missa inte!

Höstmötet

Lördagen den 16 oktober

på Hovdala slott i söder om
Hässleholm - Samling

kl 14 på Restaurang Mikkelsen

Efter korta förhandlingar får vi veta
allt om Hovdala slott, sedan blir det
middag och trevlig samvaro.

Kallelse är utsänd till medlemmarna.

*Glöm inte anmäla dig till Annikki
senast 8 okt. tel 046-120253.*

OBS! Film !

Torsdagen den 21 okt *)

ordnas en specialvisning för
Skåneföreningen av den finska filmen

Framom främsta linjen

Visningen sker i Kulturhuset Anders i
Höör. Vi samlas **kl 14.30** ges informa-
tion var filmens förband var verksamma
i Östskarelen och på Karelska näset.

Kl 15 visas filmen

Efter filmen samlas vi vid en kopp kaffe
för samtal om filmen eller bara för att
träffas en stund.

Pris: 80 kr inkl fika, 65 kr exkl.

*För beräkning av plats och fika:
anmäl dig till Tapani Rossi
senast 18 okt tel 0413-24236.*

Kulturhuset ligger vid korsningen
Lovisagatan- Stenskogsvägen nära
Gamla torg. Bra P på Kapellgatan.

Åke Lindmans film Framom främsta linjen
handlar om fortsättningskriget och närmare
om det finlandssvenska infanteriregementet
61:s (IR 61) skeden i Svir och på Näset
åren 1942-1944. Språket är svenska. Filmen
är 125 min lång. Färg.

Filmens huvudpersoner är den unge
fänriken Harry Järv (Tobias Zilliacus) och
överste-löjtnanten Alpo Marttinen (Ilkka
Heiskanen).

Filmen bygger i detalj på verkliga händelser
och personer. Som grund till manuskriptet
ligger historiska fakta och Harry Järvs
fotografier från fronten.

*) Tyvärr missade jag ett korrekturfel i
MedlemsNytt så datum blev fel.
Den 21 okt gäller.

Julfest

Lördagen den 11 december

möts vi åter i Scoutstugan i Ystad för
vår årliga julfest.

Reservera dagen!

Detaljer återkommer vi till.

Nya medlemmar välkomnas

Tuula Thurén, Hässleholm
Marita Andersén, Helsingborg
Matti Repo, Fjälkinge

En önskan från red. är att medlemmarna
kunde med några rader presentera sig
själva för oss övriga. Ett sådant inlägg
skuller göra TERVE betydligt mera
personlig och meningsfullt för läsarna.
Vem vet vi kanske har varit på samma
resa, varit kamrater eller har gemen-
samma vänner.

Eller varför kunde inte någon intervju
en medlem och skriva några rader om
denne? Då blir det fler som bidrar till
ett intressantare innehåll i TERVE.

Ibland undrar man?

När jag för en tid sedan studerade
några uppgifter om barn på barnhem och
sjukhus kunde jag konstatera att en liten
pojke, han hette faktiskt Tapani, fick en
svår tid i Sverige!

Han och en bror kom med båt den
kalla januari 1942. Troligen var det en
av de transporter som frös fast i isen i
flera dagar. I slutet av januari anlände
brodern till ett av de skånska barn-
hemmen. Antagligen fastnade Tapani i en
karantän i Stockholm, för det dröjde fyra
veckor innan han kunde komma till
samma barnhem. Efter bara två månader
blev pojkarna flyttade, brodern till ett
annat skånskt barnhem och Tapani till
Lunds lasarett, varifrån han efter 10
dagar överflyttades till Malmö epidemi-
sjukhus Där han tycks vårdats i nästan 6
månader. Han återkom till barnhemmet
den 28.9 1942. Han fick vara där till den
27.1 1943 då han blev inlagd på Lunds
lasarett en månad. Två månader senare
blev han inlagd igen och skrevs sedan ut
den 17.6 1943 till det barnhem där
brodern fanns. Såvitt jag kunnat utreda
blev bröderna samtidigt hemsända till
Finland drygt en vecka senare.

Tapani, som tvingats byta miljö 10-
11 gånger under 1½ år, var bara två år
när han kom till Sverige. Säkerligen
skedde allt i bästa välmening, eftersom
pojken var sjuk i olika perioder men ett
samlat ansvar saknades. Vem tröstade
den lille, som hela tiden mötte nya
ansikten? Hur mår han idag?

Det är mycket man kan undra över.
Eller hur?

Tapani Rossi

*Det är inte min historia som berättas.
Vi bara råkar ha samma förnamn.*

En hemsida om krigsbarn:
terve.rossi.se